

Danuta Kierzkowska
Warszawa

PRESKRYPTYWNY CHARAKTER KODEKSU TŁUMACZA PRZYSIĘGŁEGO

Zarys treści: Wieloletnie starania polskich tłumaczy przysięgłych doprowadziły po raz pierwszy w dziejach tego zawodu do ich skutecznej współpracy z przedstawicielami Ministra Sprawiedliwości. Owocem wspólnych działań było opracowanie zbioru zasad etyki i praktyki zawodowej pt. *Kodeks tłumacza przysięgłego*. W artykule omówiono przesłanki zawarte w konwencjach międzynarodowych i przepisach prawa polskiego do tworzenia i stosowania takich ujednoliconych zasad wykonywania zawodu oraz genezę, strukturę, treść i preskryptywny charakter *Kodeksu*.

Tłumacz sądowy w świetle prawa międzynarodowego

Konieczność określenia statusu prawnego tłumacza sądowego i urzędowego na płaszczyźnie prawa krajowego wynika z umów międzynarodowych, których sygnatariusze zobowiązali się do przestrzegania zawartych w nich postanowień w dwóch zakresach: w postępowaniu karnym oraz w postępowaniu cywilnym i administracyjnym. Celem umów międzynarodowych dotyczących jednego z podstawowych praw człowieka, mianowicie prawa do rzetelnego procesu, jest zagwarantowanie każdorazowego udziału tłumacza w postępowaniu karnym, aby zapewnić możliwość obrony podejrzanemu i oskarżonemu, który nie zna języka używanego przez sąd.

Do umów takich należą Europejska Konwencja Praw Człowieka (art. 5 i 6, Rzym 1950), Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych (art. 14, Nowy Jork 1965) i Statut Rzymski (art. 55, Rzym 1998). Postanowienia zawarte w tych międzynarodowych umowach brzmią lakonicznie i są do siebie podobne. Wystarczy więc zapoznać się z zapisem na ten temat umiesz-

czonym w najstarszym spośród wymienionych aktów prawa międzynarodowego, mianowicie w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Oto odpowiednie postanowienia tej konwencji:

Art. 5 (2). [...] Każdy zatrzymany powinien być niezwłocznie poinformowany w zrozumiałym dla niego języku o przyczynach zatrzymania i stawianych mu zarzutach.

Art. 6. [...] (3) Każdej osobie oskarżonej o popełnienie przestępstwa przysługują co najmniej następujące prawa:

(a) do niezwłocznego i szczegółowego poinformowania w zrozumiałym dla siebie języku o charakterze i przyczynie stawianych zarzutów; [...]

(e) do bezpłatnych usług tłumacza ustnego, jeśli osoba ta nie rozumie albo nie mówi językiem używanym przez sąd.

Na użytek państw członkowskich Unii Europejskiej w 2004 r. został opracowany projekt Ramowej Decyzji Rady WE na temat praw proceduralnych w postępowaniu karnym, w którym art. 6, 7 i 10 zawierają podobne postanowienia o spoczywającym na tych państwach obowiązku zapewnienia osobom podejrzanym i oskarżonym bezpłatnych usług tłumacza ustnego i pisemnego w postępowaniu karnym.

Nie trudno zauważyć, że troska autorów umów międzynarodowych, w tym również Ramowej Decyzji Rady Wspólnot Europejskich, dotyczy nie tyle szczegółowo określonego statusu prawnego tłumaczy sądowych, ile samego ich udziału w postępowaniu karnym, aby zrealizować szczytną ideę jednego z podstawowych praw człowieka, jakim jest prawo do rzetelnego procesu. Dlatego wiele państw poprzestało na takich zapisach prawa karnego, które stanowią zaledwie o obowiązku powoływania tłumaczy w postępowaniu karnym, nie określając ich kwalifikacji, ani w żaden inny sposób nie warunkując ich udziału w tym postępowaniu. Jednak w państwach z większymi tradycjami w tym zakresie, do których należała również Polska, z czasem brano pod uwagę kwalifikacje adeptów tego zawodu przed ich ustanowieniem.

Do szerokiego wachlarza dziedzin, których znajomości wymagał od urzędowo ustanawianego tłumacza udział w sprawach karnych, ustawodawcy dodawali (bezwiednie) dziedziny, których dotyczyło postępowanie cywilne i administracyjne. Były to liczne umowy międzynarodowe – multi- lub bilateralne, które przewidywały udział tłumacza ustnego lub pisemnego.

Świadomość potrzeby specjalistycznego kształcenia tłumaczy sądowych była motywacją do wydania Decyzji Rady WE z 22.07.2002 r., która określa ramowy plan współpracy sądów z tłumaczami w ramach programów Grotius

i AGIS. Jednym z głównych postulatów, na które kładziono duży nacisk w obu programach, było zalecenie tworzenia kodeksów zasad etyki i praktyki zawodowej przez zawodowe organizacje tłumaczy lub inne specjalnie do tego powołane instytucje, najlepiej we współpracy z przedstawicielami rządu.

Tłumacz sądowy w świetle prawa polskiego

Ustawodawca każdego z państw sygnatariuszy ww. umów międzynarodowych, tworząc akty prawa krajowego wydawane w wykonaniu tych umów, musiał w ich treści uwzględniać zobowiązania swojego państwa, które wynikały z ich ratyfikacji. Tematyka tych aktów określała zakres warsztatu tłumacza powołanego do wykonania swego zadania zgodnie ze stworzonymi w ten sposób przepisami prawa krajowego. Urzędowo ustanowiony tłumacz, którego tytuł brzmiał różnie w różnych krajach, musiał więc mieć rozeznanie w dziedzinie stanowiącej przedmiot czy to postępowania karnego, czy cywilnego lub administracyjnego.

Adept zawodu, ciekawy zakresu tematycznego, z którym powinien się zapoznać przed przystąpieniem do państwowego egzaminu na tłumacza przysięgłego, w dobie powszechnej komputeryzacji i łatwego dostępu do Internetu z łatwością zaspokoi swoją ciekawość, wpisując (odpowiednio) „tłumacz przysięgły” w podręcznej wyszukiwarce zapisanego elektronicznie (w Internecie lub na CD) zbioru prawa polskiego od 1920 r. Dowie się wtedy natychmiast, że w zakresie postępowania karnego musi zapoznać się z terminologią związaną nie tylko z łamaniem praw człowieka, lecz również z zakresu handlu narkotykami, prania brudnych pieniędzy, fałszowania pieniędzy, handlu wydawnictwami pornograficznymi i handlu żywym towarem czy zapobiegania torturom, nie mówiąc o innych wykroczeniach i przestępstwach przewidzianych przepisami prawa polskiego. Dowie się też, że powinien mieć rozeznanie w licznych dziedzinach prawa cywilnego, przede wszystkim handlowego, oraz w zakresie obrotu prawnego z zagranicą na mocy umów multi- i bilateralnych w zakresie pomocy prawnej i dostępu do wymiaru sprawiedliwości. Będzie musiał zapoznać się z zagadnieniami telekomunikacji, broni chemicznej, praw dziecka, patentów, gospodarki morskiej, lotnictwa cywilnego – żeby wymienić dla przykładu tylko niektóre.

Pierwsze w Polsce po odzyskaniu niepodległości Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Skarbu z dnia 7 sierpnia 1920 r. w przedmiocie wynagrodzenia świadków, znawców i tłumaczy w postępowaniu karnym nawiązywało do rozporządzenia austriackiego ministra

sprawiedliwości z dnia 17 września 1897 r., sięgając w ten sposób do tradycji monarchii austro-węgierskiej, w której jednym z języków urzędowych był język polski. Już wtedy kwalifikacje tłumacza miały znaczenie przy określaniu wynagrodzenia, które było uzależnione od „szczególnych wiadomości zawodowych, a w szczególności technicznych, które nabywa się tylko przez wyższe studia, albo przez szczególne wykształcenie lub wykształcenie”. Niewątpliwie świadomość konieczności posiadania przez tłumaczy wiedzy specjalistycznej miała znaczenie w dalszych decyzjach prawodawczych.

Chociaż kolejne rozporządzenia ministra sprawiedliwości z 1928 i 1953 r. nie stanowiły o kwalifikacjach kandydata na tłumacza przysięgłego jako warunku jego ustanowienia, to już w rozporządzeniu z 1968 r. wprowadzono specjalistyczne egzaminy dla kandydatów na tłumaczy przysięgłych, przeprowadzane przez pracowników uczelni wyższych. Natomiast w rozporządzeniu z 1987 r. zrezygnowano z egzaminowania, ale postawiono warunek ukończenia magisterskich studiów filologicznych lub z zakresu lingwistyki stosowanej jako konieczny do spełnienia przez kandydata na tłumacza przysięgłego.

Ponieważ jednak nauczanie tłumaczenia na studiach filologicznych nie było w Polsce ani regułą, ani obowiązkiem w żaden sposób przepisany, tym bardziej nie mogło mieć miejsca na polskich uczelniach nauczanie tłumaczenia specjalistycznego w zakresie niezbędnym dla tłumacza sądowego w postępowaniu karnym oraz tłumacza dokumentów w postępowaniu cywilnym i administracyjnym. Rozporządzenie ministra sprawiedliwości z 1987 r. nie przewidywało też żadnych środków prawnych, które zapewniałyby obowiązek każdorazowego sprawdzenia faktycznych kwalifikacji kandydatów na tłumacza przysięgłego, których obowiązkiem było tylko przedłożenie odpowiedniego dyplomu magisterskiego. Dlatego tłumacze przysięgli, ustanowieni pod rządami tego rozporządzenia, obowiązującego do końca 2004 r., byli z założenia samoukami, czerpiącymi podstawową wiedzę zawodową z unikatowych publikacji, które ukazywały się kolejno: w 1985 r. – sumptem Stowarzyszenia Tłumaczy Polskich (*Vademecum tłumacza przysięgłego*) i w 1991 r. – z inicjatywy Polskiego Towarzystwa Tłumaczy Ekonomicznych, Prawniczych i Sądowych TEPIS (*Kodeks tłumacza sądowego*).

Ustawa o zawodzie tłumacza przysięgłego z 2004 r. podniosła rangę osoby wykonującej to zajęcie z funkcji pomocnika sądowego do profesjonalisty wykonującego zawód osoby zaufania publicznego, dopuszczanej jednak do jego wykonywania po zdaniu specjalistycznego egzaminu państwowego. Wtedy właśnie zasady oceniania kwalifikacji tłumaczy opracowane przez PT TEPIS posłużyły za fundament wykorzystany w rozporządzeniu ministra sprawiedliwości w sprawie szczegółowego sposobu przeprowadzenia egzaminu

na tłumacza przysięgłego przez Państwową Komisję Egzaminacyjną. Ustawodawca sięgnął do doświadczenia pozarządowej, zawodowej organizacji specjalistycznej. Był to niewątpliwie początek dobrej współpracy.

Geneza Kodeksu tłumacza przysięgłego

Od chwili wejścia w życie ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego postulowana przez Komisję Europejską w ramach programów „Grotius” i „AGIS” (1998–2004) współpraca między rządem a zawodowymi organizacjami tłumaczy stała się faktem dokonanym. Już w połowie 2005 r. ukazał się *Kodeks tłumacza przysięgłego* jako wspólne opracowanie zawodowych tłumaczy – członków PT TEPIS – i przedstawicieli ministra sprawiedliwości delegowanych do tego opracowania.

Kodeks tłumacza przysięgłego (KTP) składa się z preambuły i dwóch działów. Dział I *Zasady etyki zawodowej* zawiera 15 paragrafów, zaś dział II *Zasady praktyki zawodowej* obejmuje dwa rozdziały: 1. *Tłumaczenie pisemne* (43 paragrafów) oraz 2. *Tłumaczenie ustne* (12 paragrafów). Całe kompendium zasad etyki i praktyki zawodowej obejmuje 70 paragrafów.

Wyczerpujące odpowiedzi na pytanie o genezę powstania *Kodeksu* znajdują się na jego wstępie. Preambuła KTP odwołuje się do ważnych dokumentów, tradycji i idei, które poprzedzały powstanie *Kodeksu* i stanowią jego fundament. Wymienia się wśród nich takie dokumenty, jak: *Karta Tłumacza Międzynarodowej Federacji Tłumaczy FIT* (1963), historyczne *Zalecenia UNESCO* na temat ochrony praw tłumaczy i tłumaczenia oraz praktycznych środków poprawy statusu tłumaczy (1976), *Kodeks Zawodowy Międzynarodowego Stowarzyszenia Tłumaczy Konferencyjnych AIIC* (1953) oraz *Karta Tłumacza Polskiego*, wydana przez Stowarzyszenie Tłumaczy Polskich (1953), jak również działania Komisji Wspólnot Europejskich i przepisy prawa polskiego. Preambuła powołuje się również na zgodność zbioru zaleceń z zasadami sztuki przekładu prawniczego i poglądami uznanych autorytetów polskiej translatoryki.

W świetle takiej preambuły, która podaje do wiadomości adresatów *Kodeksu* uwzględnienie w jego treści idei, intencji i zasad głoszonych przez wymienione tam organizacje i instytucje, jak również ponad stuletnie tradycje i doświadczenia środowiska zawodowego, trudno o podważenie rzetelności opracowania i autorytatywności tego dokumentu.

Kodeks tłumacza przysięgłego w świetle teorii tłumaczenia

Intencją autorów *Vademecum tłumacza przysięgłego* z 1985 r. – jako pierwszego opracowania stanowiącego fundament dla następnych tego typu prac – było uzyskanie aprobaty ministra sprawiedliwości, co zostało osiągnięte i odnotowane na kartach tej publikacji w stwierdzeniu, że uwzględniono w niej uwagi ministerstwa sprawiedliwości. Autorytetem, na który powoływali się autorzy następnego opracowania zatytułowanego *Kodeks tłumacza sądowego* z 1991 r., były konsultacje z uznanymi translatorykami Uniwersytetu Warszawskiego: prof. Olgierdem A. Wojtasiewiczem – nestorem translatoryki polskiej, prof. Barbarą Z. Kielar oraz prof. Jerzym Pieńkosem.

Natomiast *Kodeks tłumacza przysięgłego* z 2005 r., oparty na treści zawartej w dwóch poprzednich dokumentach, zredagowany przez doświadczonych tłumaczy prawniczych i przedstawicieli delegowanych przez ministra sprawiedliwości, ograniczył się do zasad etyki i praktyki zawodowej, zaledwie wskazując na potrzebę zapoznania się z teorią tłumaczenia.

W § 2 *Kodeks* zobowiązuje bowiem tłumacza przysięgłego do zachowania w tłumaczeniu wierności wobec tekstu źródłowego zgodnie z zasadami sztuki tłumaczenia specjalistycznego, jednakże nie formułując bardziej szczegółowych zaleceń w tej mierze. Wierność tłumaczenia została jedynie lakonicznie zdefiniowana w § 68 w odniesieniu do tłumaczenia ustnego, w którym, tłumacząc wypowiedzi, należy oddać całą ich treść i styl, niczego nie ujmując, nie dodając i nie zmieniając. *Kodeks* jednak nie zawiera żadnych dalszych instrukcji na temat tego, jak należy rozumieć wierność i poprawność tłumaczenia w wielu innych aspektach, z którymi tłumacz musi się uporać sam we własnym zakresie, oczywiście w ramach doskonalenia zawodowego.

Ściśle rzecz biorąc, są to jedyne odesłania do teorii tłumaczenia w tekście *Kodeksu*, który w części poświęconej zasadom praktyki zawodowej omawia głównie formalnoprawne zasady tłumaczenia. Jednak często wiedza językoznawcza jest elementem niezbędnym do zrozumienia i poprawnego wykonania takiego zalecenia. Na przykład tam, gdzie w odniesieniu do nazw własnych *Kodeks* zaleca transkrybowanie lub transliterowanie, tłumacz musi znać zarówno zasady tych operacji językowych, jak też posiadać konkretną wiedzę na ich temat w danym języku. Formalnoprawne zasady sporządzania tłumaczenia, wynikające czy to wprost z ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego, czy to z rozporządzeń wykonawczych, uwzględniały również opinie współautorów *Kodeksu* reprezentujących Ministerstwo Sprawiedliwości, głównie w zakresie zgodności z prawem.

Kodeks zaleca również konsultacje z rodowitym znawcą języka, który w kontekście potrzeb tłumacza specjalistycznego tym się różni od dowolnego rodzimego użytkownika języka, że ma wiedzę niezbędną w danej dziedzinie, a co za tym idzie – potrafi posługiwać się właściwym dla tej dziedziny językiem specjalistycznym. Zalecenie to jest zgodne z powszechnymi poglądami translatoryków na ten temat. Bardziej szczegółowe zalecenia dotyczące podstawowej metodologii tłumaczenia prawniczego są upowszechniane w publikacji *Kodeks tłumacza przysięgłego z komentarzem*, która przytacza zasady sformułowane w poprzednich opracowaniach w części pt. *Vademecum tłumacza przysięgłego*, chociaż nie stanowi integralnej części *Kodeksu*.

Vademecum zaleca stosowanie takich fundamentalnych zasad tłumaczenia, jak wybór jednego języka docelowego, stosowanie właściwego rejestru językowego dla różnych typów tekstów, jednego ekwiwalentu dla jednego pojęcia oraz różnych ekwiwalentów dla różnych pojęć oraz zasadę priorytetu związku tłumaczenia z kulturą języka źródłowego. W tłumaczeniu dokumentów zaleca się priorytet terminologii autorytatywnej, tj. zalecanej przez instytucje rządowe oraz organizacje prowadzące systematyczną działalność terminologiczną.

Można więc powiedzieć, że *Kodeks tłumacza przysięgłego* z 2005 r. nie budzi żadnych kontrowersji w zestawieniu ze współczesnymi poglądami teoretyków tłumaczenia, ponieważ nie narzuca ściśle określonych strategii w metodologii tłumaczenia, pozostawiając każdorazową decyzję w tym zakresie tłumaczowi.

Kodeks tłumacza przysięgłego w świetle praktyki zawodowej

Kodeks w dziale *Zasady etyki zawodowej* stanowi o przykazaniach, które brzmią podobnie jak w wielu innych zawodach osób zaufania publicznego. Traktuje więc o obowiązku szczególnej bezstronności, zachowania tajemnicy zawodowej, doskonalenia kwalifikacji zawodowych, dzielenia się wiedzą z kolegami po fachu oraz solidarności koleżeńskiej i międzynarodowej. Służebny charakter zawodu został wyrażony w ustawowym zakazie odmawiania tłumaczenia organom administracji publicznej, który może jednak nie znaleźć uzasadnienia w oczywistej niemożności wykonania zlecenia z powodu niewystarczającej wiedzy, wypadku losowego lub innej ważnej przyczyny. *Kodeks* zobowiązuje tłumacza przysięgłego do wykorzystania wszelkich dostępnych pomocy warsztatowych i konsultacji znawcy przedmiotu, co pociąga za sobą prawo domagania się od zleceniodawcy dostępu do wszelkich materiałów pomocniczych, w tym również dostępu do akt sprawy sądowych.

Odniesienia w preambule do podobnych zbiorów norm zawodowych organizacji międzynarodowych i krajowych oraz przepisów prawa i tradycji polskich tłumaczy przysięgłych powodują, że ujęte w *Kodeksie* normy wykonywania zawodu są zgodne z ogólnie przyjętą praktyką środowiska zawodowego.

Kodeks tłumacza przysięgłego w świetle prawa

Zbiór zasad etyki i praktyki zawodowej, uchwalonych i zalecanych przez władze specjalistycznej organizacji zawodowej tłumaczy przysięgłych, działającej na mocy prawa o stowarzyszeniach oraz ustawy o organizacji pożytku publicznego i wolontariacie, jest oczywiście zbiorem zaleceń, a nie przepisów prawa. Niemniej jednak *Kodeks tłumacza przysięgłego* nie wymaga formy aktu prawnego, ponieważ – podobnie jak kodeksy etyki zawodowej uchwalane przez władze organizacji samorządu zawodowego adwokatów i notariuszy – stanowi niezależne, autorytatywne źródło norm stworzonych przez powołaną do tego organizację zawodową. *Zbiór zasad etyki adwokackiej i godności zawodu* z dnia 10 października 1998 r. jest uchwałą Naczelnej Rady Adwokackiej, *Kodeks etyki zawodowej notariusza* z dnia 12 grudnia 1997 r. jest uchwałą Krajowej Rady Notarialnej, zaś *Kodeks tłumacza przysięgłego* z dnia 31 marca 2005 r. – uchwałą Rady Naczelnej Polskiego Towarzystwa Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS.

Ustawa o zawodzie tłumacza przysięgłego – w przeciwieństwie do prawa o adwokaturze i prawa o notariacie – nie jest ustawą o organizacji samorządu zawodowego powołanego na mocy art. 17 Konstytucji RP, zawierając tylko niektóre elementy takiej ustawy (w tym głównie środki dyscyplinarne, dolegliwe dla uprawiających zawód). Instytucjonalny autor i inicjator Kodeksu tłumacza przysięgłego – Polskie Towarzystwo Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych – jest zaś pozarządowym stowarzyszeniem, w którym przynależność wcale nie jest obowiązkowa. Dlatego statut Towarzystwa TEPIS obowiązuje wyłącznie jego członków, natomiast zalecenia zawarte w *Kodeksie* są skierowane do wszystkich tłumaczy przysięgłych – zrzeszonych i niezrzeszonych. W tym kontekście dobrze się stało, że zbiór norm zawodowych tłumacza przysięgłego został stworzony w sposób gwarantujący większą autorytatywność przez udział w jego opracowaniu przedstawicieli ministra sprawiedliwości. W ten sposób został stworzony odpowiedni punkt odniesienia dla ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego, zwłaszcza w zakresie rozstrzygnięć dotyczących odpowiedzialności zawodowej tych tłumaczy.

Podsumowanie

Poza tym, iż nie ulega wątpliwości, że *Kodeks tłumacza przysięgłego* jest zgodny z powszechnie przyjętymi zasadami praktyki zawodu tłumacza i nie budzi kontrowersji z punktu widzenia podstawowych zasad teorii tłumaczenia, należy stwierdzić, że jest on również autorytatywny w świetle prawa i tradycji innych zawodów.

Literatura

- Dostatni, G., 2005, *Komentarz do ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego*, Warszawa.
- Hertog, E. (red.), 2001, *Aequitas. Access to Justice across Language and Culture in the EU*, Antwerp.
- Hertog, E. (red.), 2003, *Aequalitas. Access to Justice across Language and Culture in the EU. Grotius project 2001/GRP/015*, Antwerp.
- Keijzer-Lambooy, H., Gasille, W. J. (red.), 2005, *Aequilibrium. Instruments for Lifting Language Barriers in Intercultural Legal Proceedings. EU project JAI/2003/AGIS/048*, Utrecht.
- Kierzkowska, D., 2002, *Tłumaczenie prawnicze*, Warszawa.
- Kierzkowska, D., (red.), 2005, *Kodeks tłumacza przysięgłego z komentarzem*, Warszawa.
- Kierzkowska, D., 1991, *Kodeks tłumacza sądowego*, Warszawa.
- Kierzkowska, D., 1985, *Vademecum tłumacza przysięgłego*, Warszawa.

Akty prawne

- Ustawa z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego, DzU Nr 273, poz. 2702.
- Ustawa z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie, DzU Nr 22, poz. 91.
- Ustawa z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze, DzU Nr 16, poz. 124.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie szczegółowego sposobu przeprowadzenia egzaminu na tłumacza przysięgłego, DzU Nr 15, poz. 129.

Prescriptive Nature of *The Code of the Sworn Translator* (summary)

'Prescriptive Nature of *The Code of the Sworn Translator*', proclaimed in the 2005 Resolution of the Supreme Board of the Polish Society of Sworn and Specialised Translators 'TEPIS', is described in this article as seen from the perspective of the international and Polish laws and the practice of contemporary translation studies. As recommended by the "Grotius" and the "AGIS" projects, the Code has been prepared in cooperation with representatives of the Minister of Justice. Hence, it constitutes an authoritative reference for the 2004 legislative Act on the profession of the sworn translator.

A comparison of the status of the newly established profession of the sworn translator and those of the advocate and the notary in Poland gives the author the grounds to claim that *The Code of the Sworn Translator* constitutes a truly independent and authoritative source of rules of professional ethics and practice. Such status is a natural consequence of its being developed in compliance both with the Polish law and the legislative customs enabling the professional environment to decide about its ethics and good practice itself, based on the long traditions of professional organizations in Poland.